

NEOPOREČNA AKTIVNOST

Nikoli se ne prepiraj z
norcem, saj prisotni morda
ne bi opazili razlike.

(Murphy)

Če se bodo stvari v naši državi (uganili ste, mislim na Jugoslavijo in ne le na Slovenijo) odvijale po najboljšem od možnih scenarijev, potem si lahko v relativno kratkem času obetamo življenje v pravni državi. Stroka in celo del politike sta (že) spoznali, da je vzpostavitev njenih temeljnih principov celo predpogoj za vse druge svete cilje, ki jih nameravamo doseči. Tudi gospodarski razvoj, tehnološki preboj, enakopravnejše vključevanje v mednarodne trgovinske tokove ipd. Samo po sebi je razumljivo, da bo takrat tudi znanje zasedlo tisto mesto v hierarhiji družbenih vrednot in praks, ki mu v urejeni in moderni državi gre. Postalo bo pomembnejše od surovinskih resursov, finančnega kapitala... in tudi od ideologij/e.

Seveda brez sprememb v glavah ljudi ne bo šlo. Morda bo to doseči še najteže, saj so se na naših podstrešjih zaredili atavizmi, blokade in servilnost. Lep dokaz, da govoričenja o pomenu znanja ni mogoče preseči s samim govoričenjem, najdemo v zadnji številki Našega časa, na strani, kjer se pojavljajo razpisi za delovna mesta.

Kaj menite, kako bi osnovnošolec, gimnazijalec, delavec, direktor, študent ali politik odgovorili na vprašanje, katera je najpomembnejša lastnost, ki jo mora imeti kandidat za vodjo razvojnega sektorja v neki firmi? Prepričan sem, da bi vsi kot eden začeli z znanjem, strokovnostjo in vodstvenimi sposobnostmi. Ne dvomim, da bi podobno odgovorila tudi večina zaposlenih v velenjski komunalni organizaciji Vekos. Pravim govorila, saj takrat, ko gre zares, vrag odnese šalo. Kdo ve, odkod na površje vedno

znova priplavajo kriteriji, ki imajo z verbalnimi zaklinjanji malo skupnega, veliko pa z duhom realsocializma s stalinističnimi reminiscencami. Zanj pa je vedno in v vsakem primeru na prvem mestu lojalnost, pripravljenost izpolnjevati ukaze, poslušnost, pomanjkanje samoiniciativnosti, biciklizem. V našem primeru nič ne pomaga dejstvo, da ob znanih ekoloških problemih v velenjski občini tudi (ali predvsem) na komunalnem področju potrebujemo strokovnjake, pogumne, razgledane in sposobne ljudi, ki bodo voljni tudi (z argumenti seveda) oporekati izsiljenim, premalo domišljenim in volonterskim odločitvam. Le nekaj primerov potrditev tega (da potrebujemo strokovnjake) naj naštejemo: gradnja centralne čistilne naprave, ustrezno odlaganje komunalnih in posebnih industrijskih odpadkov, racionalna raba toplotne energije in tehnološke vode, reciklaža komunalnih in industrijskih odpadkov ipd.

Po vsem povedanem bralci seveda ne boste presenečeni nad skrivnostjo, ki vam jo bom izdal. Tisti, ki bo kandidiral za vodjo programsko razvojnega sektorja DSSS v delovni organizaciji Vekos, bo moral izpolnjevati 8 pogojev, vendar najprej prva dva: da je moralno-politično primeren in da je družbeno-politično aktiven. Vse ostale zahteve (organizacijske in vodstvene sposobnosti, znanje tujega jezika, program razvoja itd.) bodo morale biti podrejene prvima dvema. Toda četudi bi bile enakopravne, bi strokovno podkovani kandidat ne mogel biti izbran, če bi bil moralno-politično neprimeren. In kaj ta neprimernost pomeni, kako se dokazuje in meri? Odgovorov na ta vprašanja ni! Pojem je namreč izprazen, v preteklosti pa je služil izključno temu, da je iz kandidacijskih postopkov (in že pred njimi) izločal nekonformne in neoportunistične, toda strokovno običajno nadpovprečno sposobne ljudi. Zato danes seveda smo, kjer smo. S tem »kriterijem« je (bilo) mogoče izločiti malone vsakega kandidata, ki ni (bil) po meri tovarniških, lokalnih ali katerih drugih oblasti. Oziroma drugače: »dokazilo«

o takšni neoporečnosti (je) firmi zagotavlja(lo), da s politiko ne bo imela problemov, saj je kandidat gotovo izrazito apolitičen, lojalen in »neproblematičen«. Najbolj preprosto in pogosto je (bil) izločilni element kar članstvo v Partiji in od tod tudi nekdanji »zakon«, da brez tega (profesionalne) kariere ni mogoče delati. Da je ta kriterij v nasprotju s človečanskimi pravicami in tudi z našo ustavo, je pred leti spoznalo tudi Ustavno sodišče SFRJ, ki je njegovo uporabo prepovedalo. Vsega tega v naši delovni organizaciji seveda ne vedo, toda to ne spremeni dejstva, da je objavljeni razpis neveljaven in da bi ga (ga bodo?) morali ponoviti.

Druga zahteva (da je kandidat družbeno-politično aktiven) je navidez manj problematična, vendar omogoča še bolj plastično dojeti profil našega pričakovanega kandidata. Odveč je govoriti o tem, da hipernormiranost in učinkovit način demokratičnega vladanja v deželi skoraj vsakomur omogoča, da se legitimira kot družbeno in politično aktiven subjekt ali objekt. Najdite mi enega samega polnoletnega človeka, ki nima niti ene funkcije, bi lahko zapel z znanim mislecem, pa bomo obrnili svet! In prav v tem grmu tiči zajec! Družbeno-politična aktivnost se namreč v praksi meri predvsem (ali izključno) s številom in pomembnostjo »družbenopolitičnih« funkcij, ki jih kandidat ima ali jih je imel. Nikakor in nikoli se seveda ne meri z rezultati njegovega dela na teh funkcijah. Prednost ima torej tisti kandidat, ki je »nosilec« več (in više rangiranih) funkcij. Zdaj pa bodimo praktični še mi in se vprašajmo, kako lahko človek, ki pozornost venomer usmerja od ene funkcije k drugi, od enega k drugemu resničnemu ali namišljenemu družbenemu problemu, ki hodi s sestanka na sestanek... uspešno sledi dosežkom na svojem ožjem profesionalnem področju? Za to enostavno nima niti volje niti časa, stroki pa je običajno že davno moral dati slovo, saj se je spremenil v (slabega) neprofesionalnega politika. To seveda ni njegova krivda, ampak krivda našega političnega sistema, ki še

vedno hoče in želi promovirati natančno takšne ljudi in ki mu pojem družbene in politične aktivnosti pomeni zgolj članstvo v »družbenopolitičnih« telesih.

Takšen sistem seveda ne more (ker noče!) sprevideti, da je lahko zavzeto in izključno strokovno delo posameznika izjemno pomembno družbeno in politično dejanje. Kaj morda postavitev učinkovite čistilne naprave na Paki ne bi vplivala na našo družbo? Torej načrtovanje in vodenje takšne gradnje ni koristno družbeno delo in njen vodja ni družbeno aktiven? Kaj morda očiščena Paka ne bi izboljšala »politične klime« v občini? Morda torej gradnja čistilne naprave ni tudi izrecno politična aktivnost? Vse to je in še več.

Toda planerji naše bodočnosti, ki so v tem primeru utelešeni v neki razpisni komisiji, vsega tega na žalost (še) ne sprevidijo. Zanje je dovolj, da se prilizujejo nekemu imaginarnemu družbenemu korpusu, ki menda zahteva predvsem moralno-politično neoporečne in družbeno-politično aktivne osebkke, njihova strokovna sposobnost in profesionalnost v poklicu pa naj bi bila tretjerazredna stvar. Uspešen razvoj komunalnih dejavnosti in načrtov v naši občini pa je (tudi z ekološkega vidika) namenjen predvsem temu in konkretnemu ljudstvu. Ljudstvu, ki mu je gotovo prav vseeno, da je bila naprimer nova kanalizacija uspešno zgrajena pod vodstvom človeka, ki, o bog pomagaj, ni bil član neke komisije za izgubljanje časa pri neki družbeni ali politični organizaciji.